

icov
Jaarverslag

2023

Het jaarverslag 2023

Meer dan 80.000 rapportages leverde iCOV sinds haar oprichting aan haar leden binnen het samenwerkingsverband. Rapportages die onderzoeken op strafrechtelijk en fiscaal gebied en in het markttoezicht en inning van overheidsvorderingen versnellen en verdiepen. In 2023 werd stil gestaan bij het 10-jarig bestaan van iCOV, onder meer met een seminar en een digitaal jubileumboek. De geschiedenis van 10 jaar iCOV vertelt het verhaal van een klein clubje initiatiefrijke mensen dat het idee om witwassen en fraude op te sporen via datagedreven rapportages liet uitgroeien tot een solide samenwerkingsverband met veertien verschillende overheidspartners. Dat is ook best iets om trots op te zijn; samenwerken vereist inzet, doorzettingsvermogen en flexibiliteit van alle leden. Dat dit al tien jaar op een verantwoorde wijze lukt in een veranderlijk politiek klimaat is een prestatie op zich.

Tijdens het seminar werd een kunstwerk onthuld dat een moderne variatie is op de 'Mens van Vitruvius' van Leonardo da Vinci. Dat staat, kortgezegd, voor de menselijke maat. Het symboliseert de veelkleurige uitvoering van de maatschappij van nu. Het kunstwerk is gemaakt op initiatief van de medewerkers van iCOV om hen er steeds aan te herinneren dat achter de data die we verwerken altijd mensen schuilgaan. Het is een mooi voorbeeld van hoe ethiek een rol speelt binnen de gehele iCOV organisatie.

iCOV in de praktijk

Met veertien verschillende leden is het logisch dat de iCOV rapportages op uiteenlopende manieren worden gebruikt, (uiteraard) binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Bijvoorbeeld bij milieuonderzoeken: van illegale giflozingen tot gesjoemel met emissierechten, of bij onderzoeken naar arbeidsuitbuiting door malafide uitzendbureaus. De rapportages kunnen door de inzage in arbeidsrelaties ook veiligheidsrisico's blootleggen als het gaat om (ambtelijke) corruptie. Veel rapportages zijn onderdeel van de dossieropbouw in drugshandel- en witwasonderzoeken. Een deel van die onderzoeken hebben we in 2023 teruggezien in de rechtspraak. Zo werden in Groningen twee broers veroordeeld tot 5 en 6 jaar gevangenisstraf voor handel in harddrugs en gewontewitwassen. Met gebruik van iCOV rapportages werd aangetoond dat in-

komsten en uitgaven niet met elkaar strookten. Ander voorbeeld: bij een man die verdacht werd van grootschalige henneproductie werd voor 85.000 euro cash geld aangetroffen, verstopt in een stofzuiger. De man verklaarde dit contante bedrag te hebben verdiend met een onderneming waarbij de bankrekening was stopgezet; op basis van gegevens uit een iCOV rapportage werd deze verklaring door de rechter terzijde geschoven. Dit zijn enkele kleine voorbeelden uit de vele soortgelijke zaken, waarvoor iCOV rapportages dagelijks worden gebruikt.

Productie

Om ervoor te zorgen dat de aanvragers van iCOV-rapportages nog beter bekend zijn met de producten van iCOV en hun meerwaarde, is in 2023 geïnvesteerd in klantmanagement, presentaties en opleidingen. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen; de dalende trend die de afgelopen twee jaar is ingezet in het aantal aangevraagde rapportages lijkt ten einde te zijn. Met name in de tweede helft van het jaar was weer een voorzichtige toename te zien; mede het resultaat van bovengenoemde inspanningen. In 2023 kreeg iCOV 10.244 aanvragen. Binnen een aanvraag kunnen verschillende rapportages worden aangevraagd. Daardoor komt het aantal uitgeleverde rapportages op 19.922.

Bijdragen aan het BGS

De Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS) is in 2023 niet, zoals verwacht en gehoopt, in werking getreden. Het wetgevingstraject heeft vertraging opgelopen. De wet verstevigt de wettelijke basis van iCOV en maakt het mogelijk om, onder strenge en heldere juridische voorwaarden, ook thematische rapportages te maken. De uitwerking van deze wet wordt geregeld in het Besluit Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (BGS). Hierin worden voorwaarden en waarborgen rondom de wet uitgewerkt. iCOV heeft in het eerste kwartaal van 2023 een bijdrage geleverd aan de input voor dit besluit, zodat een aantal voorwaarden is verstevigd en de uitvoerbaarheid van de regelgeving beter is geborgd.

Klantpanel

In 2023 is iCOV begonnen met het Klantpanel. Het Klantpanel heeft als doel om de gebruikers van de rapportages beter bekend te maken met elkaar en om in gezamenlijkheid te onderzoeken welke databronnen van de verschillende leden interessante informatie opleveren voor hun eigen onderzoeken. Dit vooruitlopend op de WGS, waarin is opgenomen dat alle leden binnen het samenwerkingsverband data moeten delen, mits dit in lijn is met de wettelijke kaders. Er zijn in 2023 twee sessies georganiseerd die werden voorgezeten door het CJIB en de NVWA-IOD. Deze cyclus zal in 2024 worden voortgezet.

Toetreding nieuwe leden

De Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben al langer de wens lid te kunnen worden van iCOV. De bestuurders van iCOV hebben hiervoor ook groen licht gegeven. Hiermee zal het samenwerkingsverband groeien van veertien naar zestien leden en is vrijwel heel opsporend en toezichthoudend Nederland aan boord. In 2023 heeft iCOV de nodige voorbereidingen getroffen omtrent het lidmaatschap van de nieuwe leden. De KMar zal toetreden in het eerste kwartaal van 2024, de AFM treedt toe bij de inwerkingtreding van de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden. Mocht het wetstraject vertraging oplopen in 2024 dan zal dit laatste opnieuw bekeken worden.

Duidelijkheid in de keten

Om de positie van iCOV en haar ketenpartners beter voor het voetlicht te krijgen, heeft iCOV samen met TRACK en de Infodesk van de BOD-en een start gemaakt met de vormgeving van een workshop. Deze moet meer duidelijkheid verschaffen over op welk moment in een onderzoek welke informatiebronnen bevraagd kunnen worden. Om een voorbeeld te geven: de Politie doet onderzoek naar een rechtspersoon en vraagt bij TRACK een netwerktekening op; mocht daar een verdenking uitkomen dan kan vervolgens – met een vordering van de officier van justitie – een iCOV rapportage worden opgevraagd.

Implementatie en beheer

Er is het afgelopen jaar veel tijd en aandacht besteed aan het continu volledig, juist en actueel houden van de data en aan de continue beschikbaarheid en de storingsvrije wer-

king van de systemen en techniek. Belangrijk hierbij was de succesvolle vervanging van de EXAdata machine door een nieuw exemplaar. Deze machine vormt het hart van iCOV, onzichtbaar, maar uiterst belangrijk voor alle medewerkers en afnemers van de iCOV rapportages. Ook is in 2023 een geheel nieuwe versie van het infodesksysteem, het Klant Management Systeem, van iCOV in gebruik genomen. Dit systeem is in eigen huis ontwikkeld en was toe aan een geheel nieuwe release.

Samenwerking TNO

iCOV gaat regelmatig samenwerkingen aan die bijdragen aan verbeteringen op het gebied van datagedreven opsporing. Dit gebeurt ook op wetenschappelijk terrein. Zo is het team Innovatie & Wetenschap van iCOV een gezamenlijk project begonnen met de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) om te kijken hoe verschillende Privacy Enhancing Technologies (PET) bij iCOV kunnen worden ingezet, naast de PET's die iCOV zelf al toepast. Privacy Enhancing Technologies zijn een verscheidenheid aan innovatieve technologieën om privacy-vriendelijk samen te werken op data. PET's maken het mogelijk om gevoelige data te analyseren en hieruit inzichten op te doen, zonder daarbij de achterliggende data te onthullen. Dit project maakt deel uit van het kennisopbouw programma voor het Openbaar Ministerie (P2109 Innovatie in de Strafrechtketen).

Privacy en informatiebeveiliging

Het motto 'big data is big responsibility' is gemeengoed binnen iCOV. Het samenwerkingsverband is een 'trusted place' waar zorgvuldig met het gebruik van (persoons)gegevens wordt omgegaan. Informatiebeveiliging en privacy (in het bijzonder de eisen vanuit de AVG) vormen een standaard onderdeel van de besluitvorming binnen iCOV.

Op informatiebeveiliging is in 2023 een versterkende impuls gegeven. Er is een functionaris informatiebeveiliging aangesteld die de verdere implementatie vlot ter hand heeft genomen. De score op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) steeg daardoor van 'ruim voldoende' naar 'goed'.

Aanpassingen protocollen en procedures

Eveneens op het gebied van privacy en in het bijzonder de AVG, heeft iCOV in voorbereiding op de WGS een aantal processen en procedures opnieuw tegen het licht gehouden. Zo zijn onder andere nieuwe protocollen datalekken en rechten van betrokkenen vastgesteld. Ook zijn de rol, positionering en werkwijze van de rechtmatigheidscommissie aangepast aan de eisen die hieraan worden gesteld door het BGS.

Arbeidsmarktcampagne

iCOV heeft, net als andere organisaties, last van de krapte op de arbeidsmarkt. Er zijn de afgelopen jaren verschillende initiatieven geweest om iCOV bij potentiële nieuwe gedetacheerden vanuit de moederorganisaties onder de aandacht te brengen. Zo deelden iCOV medewerkers hun verhalen via de campagne 'Werken bij iCOV', waarin zij hun persoonlijke drijfveren, ervaringen en ambities deelden. De serie oogstte veel positieve reacties en leidde tot succes: in 2023 verwelkomde iCOV negen nieuwe medewerkers. Ook investeert iCOV de laatste jaren in het begeleiden van stagiairs; een aantal van hen blijft na hun stage parttime bij iCOV werken.

Partnerschap Fraude Film Festival

iCOV was in 2023 partner van het Fraude Film Festival, een jaarlijks tweedaags filmfestival over fraude en fraudebestrijding met documentaires, paneldiscussies en workshops in Tuschinski in Amsterdam. Het evenement verbreedt en verstevigt de samenwerking tussen publieke en private partijen die gezamenlijk een vuist maken tegen alle vormen van fraude. Een missie waar iCOV zich graag bij aansluit; als samenwerkingsverband van maar liefst veertien overheids- en private partijen weten we hoe belangrijk samenwerken is om fraude effectief te kunnen aanpakken. iCOV verzorgde een van de workshops op het festival; een interactieve reconstructie van een casus waarbij de deelnemers actief aan de slag gingen met de iCOV rapportages. Doordat deelnemers zelf een casus moesten oplossen werd snel duidelijk welke potentie de bestaande iCOV rapportages hebben en welke meerwaarde je creëert door bepaalde informatie samen te voegen. Door het Fraude Film Festival zijn veel nieuwe contacten gelegd binnen de partnerorganisaties, maar ook met externe organisaties die voor het samenwerkingsverband interessant zijn. iCOV kreeg na het Fraude Film Festival

meerdere verzoeken om de workshops ook elders te verzorgen, onder meer op de Landelijke Dag Criminele Geldstromen. De accountmanagers van iCOV hebben de interactieve workshop inmiddels toegevoegd aan hun presentatiepakket en er blijkt veel vraag naar te zijn. Kortom, dit partnerschap kreeg een mooie spin-off.

Communicatie

De communicatie stond in 2023 grotendeels in het teken van het jubileumjaar. Het 10-jarig bestaan was een mooie aanleiding om het bijzondere verhaal van het samenwerkingsverband te vertellen in de vorm van het eerdergenoemde jubileumboek, maar ook in de vorm van een stripverhaal. Beide werden naar stakeholders en accounthouders van iCOV gestuurd. Daarnaast produceerde iCOV een reeks podcasts, waarin het verleden, maar vooral de toekomst van iCOV is besproken. Zoals een van de gasten het mooi verwoordde: "iCOV is goed in 'dieselen'; gewoon doorstomen, ook als het moeilijk en ingewikkeld is. Dat heeft het samenwerkingsverband de afgelopen 10 jaar gedaan, en dat gaat het ook de komende tien jaar doen." Maar ook naast de communicatie rondom het jubileum werden er initiatieven ontplooid. Zo verscheen er naast de reguliere nieuwsbrief de 'iCOV nieuwsflits'. Een tweemaandelijks update met praktische informatie voor gebruikers van onze rapportages.